

ÇOCUKLAR İÇİN hayvan hakları ve türçülük

ATÖLYELERİ MODELİ

HAYVAN HAKLARI
İZLEME KOMİTESİ

ÇOCUKLAR İÇİN hayvan hakları ve türçülük

ATÖLYELERİ MODELİ

PROJE KOORDİNATÖRÜ

Fatma Biltekin

PROJE EKİBİ

Burak Özgüner

Neşe Akbaş

DANIŞMANLAR

Pınar Talaslıoğlu (Psikolog)

Nuray Sakarya (Öğretmen)

REDAKSİYON

Çağla Topalođlu

TASARIM

Özge Özgüner

HAYVAN HAKLARI
İZLEME KOMİTESİ

ÖNSÖZ

Türcülük neredeyse bütün toplumlarda mutlak olan ve üzerine çok da tartışılmayan bir düşünce şeklidir oysa ırkçılık, cinsiyetçilik gibi mücadele edilmesi gereken bir ayrımcılık çeşididir. Bütün canlıların şiddetsiz yaşama hakkı vardır, bu hak sadece insana özgüymüş gibi davranamayız. Bu şekilde davransak bile büyük bir yalanın içinde yaşamaya, kendimize her gün yalan söyleme-ye devam ederiz; en önemlisi de büyük bir adaletsizliğin bir parçası olmuş oluruz. Hayvanların hissedebilen canlılar oldukları, acıyı tıpkı bizler gibi yaşadıkları gerçeğini görmezden gelip bu şiddete ortak olmaya devam ettiğimiz sürece birileri, yani bizim dışımızdaki, insan menfaati için sömürülen hayvanların yaşam hakkı bir illüzyondan ibaret olan meşru bir zeminde gasp edilmeye edilecek. Sadece İstanbul Tuzla'da bulunan bir mez-baha günde en az 2.000 koyun, keçi öldürülürken, her gün başka canlıların ekonomik ve duygusal olarak sömürüldüğü bir dünyada gerçek bir barıştan bahsedemeyiz. Eğer gerçekten şiddetsiz bir dünyada yaşamak istiyorsak hayvanların yaşadığı acıları görmezden gelmeyi bırakıp yaşam pratiklerimizi bir an önce değiştirmemiz gerekiyor. Çok daha geç olmadan...

Sofralara gelen "şey"lerin, bir zamanlar hissedebilen canlılar olduğunu, kıyafet olarak kullandığımız şeyin bir hayvana ait olduğunu ve zorla ondan çalındığını, eğlence sektöründe kullanılan hayvanların esaret altında olduğunu ve sistematik işkence gördüğünü, aslında hayvanların kullanıldığı her yerde hak ihlali olduğunu görmemiz gerekiyor. Bizler gibi acı çeken, korkan, üzülen, mutlu olan, hissetme yetisine sahip olan canlıları yiyecek, giyecek, süs eşyası, eğlence malzemesi olarak kullanmaya; yaşamları kendilerine ait olan hayvanların bedenleri ve yaşamlarının mutlak hakimi olmaya devam edemeyiz. Hayvanların mal olarak görüldüğü bir dünya hiçbir zaman adil bir dünya olamaz.

İnsanın kendini bütün canlılardan üstün görmesi ve sömürüyü meşrulaştırmak için bu düşünceyi temel almasının sonuçlarını yaşıyoruz. Yeryüzünü ve yeryüzünde yaşayan bütün canlıları sömürülebilecek bir kaynak olarak görmeye devam edersek yaşamı yok edeceğiz ki şu anda bile dünyanın belli yerlerindeki yaşamı tamamen sonlandırmış, binlerce canlı türünün neslini tüketmiş durumdayız. Yaşama karşı işlediğimiz bu suçu durdurmak, zaten onlara ait olan hakları canlılara geri vermek zorundayız. Buna katkı sağlayabilmek için özellikle gelecek nesillerin canlılarla daha eşitlikçi bir ilişki kurmalarını ve onların haklarını koruyan bireyler olmalarını sağlamamız gerektiğini düşünüyoruz. Tam da bu yüzden çocukların hayvanlarla daha eşitlikçi bir ilişki kurmaları ve türcü düşüncenin sorgulanabileceği fikrinin, hayvan hakları ekseninde oyun, tartışma ve ortak öğrenme modelleri ile 8-12 yaş aralığındaki çocuklarda yerleşmesine katkıda bulunmayı hedefleyen bir atölye modelini oluşturmaya karar verdik.

Öncelikle türçülüğün altında yatan sebepleri tartışarak öğrenme hedeflerimizi belirledik. Bu öğrenme hedeflerine çocuklar ile nasıl daha fazla yaklaşabileceğimizi, bu hedefleri nasıl oyunlaştıracacağımızı tartıştığımız bir çalıştay düzenledik. Çalıştay farklı alanlarda çalışan aktivistlerin katılımı ile gerçekleşti. Çalıştayda, atölyelerde çocuklarla tartışmak istediğimiz öğrenme hedefleri üzerine fikir alışverişinde bulunuldu ve birçok yöntem önerildi. Atölye modeli taslağı da bu yöntem önerileri üzerinden şekillendirildi. Atölye modeli, ortaya çıktıktan sonra 3 farklı çocuk grubu ile yapılan pilot uygulamalardan sonra son hali verilerek açık kaynak olarak yayınlandı.

Yaşamı önemseyen, haklara saygılı tüm duyarlı kesim ve aktivistlerin bu modeli uygulayarak, atölye hedefine yaklaşılması için katkıda bulunacağını umuyoruz.

HAYVAN HAKLARI İZLEME KOMİTESİ (HAKİM)

UYARI I

Atölye boyunca çocuklardan, aile içi çatışma ya da polemik yaratacak soruların(din, hayvan yemek ve kullanmak vb. konular) gelmesi durumunda bu sorular uygulayıcı tarafından not edilir ve çocuklara atölye çalışmasının sonunda bu konuya tekrar dönüp konuşulacağı söylenir, konular üzerine atölye sonunda konuşulur. Bu sorular cevaplanırken çocukların kendi duyguları ve hislerine yönlendirilmesine dikkat edilmelidir.

UYARI II

İnsanın diğer canlılardan daha üstün olduğu algısı, hayvanların bizler için var olduğu iddiası çoğunlukla dinî inançlarla güçlendirilmiş bir şekilde karşımıza çıkıyor. Bu fikir çocuklara aileleri tarafından verilmiş ve çocuk tarafından sorgusuzca kabul edilmiş olabilir.

Atölyeden sonra evlerine giden çocukların ailelerinden duyabilecekleri “Onlar bizim için yaratıldı.” gibi bir cümle, atölyenin bütün etkisini kaybetmesi anlamına gelebilir. Atölye sırasında çocuklardan “Ama onlar bizim için yaratıldı.” gibi bir cümle gelmesi durumunda, çocuklara başka dinlerde de yaşayan hiçbir varlığa zarar vermemenin kutsal olduğundan, yaşamak için hayvanları öldürmeye ihtiyacımız olmadığından, besin değerlerini, vitaminleri, proteini içinde sömürü barındırmayan gıdalarda alabileceğimizden, hem de daha sağlıklı olabileceğimizden bahsedilebilir. Ürettiğimiz bu argümanı desteklemek için ünlü vegan sporculardan örnek kişilerin hikâyeleri ve fotoğrafları, atölyede gerektiğinde kullanılabilir.

UYARI III

Çocuklar, uygulayıcıya hayvansal gıda tüketip tüketmediğini sorabilirler. Uygulayıcı, vejetaryen ya da vegan değilse bu durum tutarsızlık yaratabilir. Uygulayıcıları ilgilendiren bu tür yüzleşme ve çelişki durumları, çocukların da çelişkiye düşmesine sebep olabilir.

Çocuklar İçin Türcülük ve Hayvan Hakları Atölyeleri Modelinin geliştirilmesine katkıda bulunanlar olarak, atölye uygulayıcısının vegan ya da vejetaryen olmasını tercih ettiğimizi özellikle belirtmek istiyoruz. Uygulayıcının, atölyeler boyunca hayvan sömürsünden elde edilen yiyecek kullanmıyor olmasının, atöl-yenin tutarlılığı ve çocuklarda yaratılacak izlenim açısından oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz. Ancak, atölyeyi uygulayacak kişi vegan ya da vejetaryen değil ise ya da atölyenin uygulanması konusunda bu koşulları sağlayacak bir gönüllü bulunamıyor ve yine de atölye modeli uygulanacak ise, uygulayıcının etik yaklaşımları konusunda çocuklardan herhangi bir soru gelmesi durumunda uygulayıcının kendini, “ben de değişmeye çalışıyorum”, “atölye benim için de önemli, bu atölyede sizinle bulunmamın nedeni zaten benim de kendimi sorguluyor olmam” gibi samimi cümleler ile hayvanlara yönelik zulüm ve sömürü hakkındaki samimi görüşlerini çocuklara açıklamalıdır.

UYARI IV

Atölyeler boyunca çocuklara ikram edilecek tüm yiyecekler vegan olmalıdır. Atölyelerde, çocukların hayvan sömürsü içermeyen lezzetli ve sağlıklı yiyeceklerle karşılaşmaları, hayvan zulmünden azade bir yaşam şeklinin varlığı üzerine konuşulması ve vegan beslenmeyle tanışmaları açısından önemli olacaktır. Atölyelerde, çocukların inceleyebilmeleri için, Yeryüzüne Özgürlük Derneği'nin hazırlayarak yaygınlaştırdığı “Vegan Beslenme Tablosu” da bulundurulabilir.

UYARI V

Atölye kitapçığında sağlanan materyaller dışında görsel malzeme kullanılmasının düşünülmesi halinde şiddet pornografisi olabilecek ve çocukta öğrenmeye ket vuracak, istenmeyen derecede travma yaratabilecek kanlı ve grotesk görsellerden (mezbaşa görüntüleri vb.) kaçınılmasını, ayrıca gereken durumlarda, hayvanların içinde bulunduğu durum hikâyeleştirilirken ya da aktarılırken çocuklarda travma yaratacak detaylara girilmemesini önemle tavsiye ediyoruz.

Bununla birlikte çocuklara hayvanların yaşadıkları hak ihlallerinden bahsederken onları şok edecek gerçeklere değinmek zorunda kalacağız, çocukları rahatsız etmemek adına bu gerçekleri tamamen yok saymak atölyenin amacına ters düşecektir. Unutulmamalıdır ki bütün öğrenme çeşitlerinde ne en konforlu olduğumuz yerde ne de en rahatsız olduğumuz yerde öğrenme gerçekleşemez bu yüzden başta çocukları düşünerek denge sağlamaya çalışılmalıdır.

UYARI VI

Çocuklar okulda yaşam piramitlerini öğreniyorlar ve bazı hayvanların bazı hayvanları yediğini biliyorlar. Hayvanların birbirinin yaşam hakkına müdahale etmesi ile ilgili bir soru gelebilir.

Hayvanların ihtiyaç için diğer hayvanları öldürdüğü argümanı çocuklarda "ama bizim de hayvan yemeye ihtiyacımız var" algısı yaratabilir. Çocuklara hayvan yemeden daha sağlıklı olabileceğimiz bu sebeple de bunun bizim için ihtiyaç olmadığı anlatılabilir.

UYARI VII

Çocuklar, çevrelerinde bir hayvana zarar vermiş başka bir hayvan görmüşlerse, hayvanların birbirlerinin yaşam haklarına müdahalesi ile ilgili bir soru böyle bir deneyim üzerinden geliyorsa, bu durumda ihtiyaçtan bahsedemeyiz. Bunun için türdeşler arasındaki farklılıklara vurgu yapılabilir. Bir kedi bir fareye zarar verirken, bir başka kedi bir fareyi yalayıp sevebilir. Bunun, hayvanların farklı karakterlere sahip olmasının bir sonucu olduğu anlatılabilir. Bu noktada, "insanlar için de bu durum söz konusu değil mi?" gibi benzerlik çağrıştırmaya bir yönlendirme de yapılabilir.

UYARI VIII

Eğer bazı modeller, uygulanacak çocuk grubuna uygun değilse, çocuklar arasında hayvanlarla ilgili bir travma yaşayan çocuk varsa (kurban travması gibi) uygulayıcıya bu çocuk grubuna uygun olan modelleri kullanmasını öneririz.

UYARI IX

Atölye içeriği çocuklarda travma yaratmamaya dikkat edilecek şekilde düşünülerek hazırlanmıştır. Ancak atölyelerde çok etkilenen çocuklar olduğu fark ediliyorsa (ağlayan, içine kapanan çocuklar olursa) yürütücü tek başınaysa atölyeye ara verip çocuğu dışarı çıkartarak sakinleştirmeli, tek değilse yürütücülerden biri çocuğu dışarı çıkartarak çocuğu sakinleştirmeli, eğer çocuk atölyeye devam etmek istiyorsa atölyeye geri dönmelidir.

ÖNERİ I

"Bitkilerin canı yok mu" şeklinde bir soru gelmesi durumunda, çocuklara bitkilerin de canlı olduğu ama hayvanlar gibi acı çekmedikleri söylenebilir. Bitkiler de canlı olduğu için onlara zarar vermememiz gerektiği, bitkilere zarar vermeden meyvelerini alabileceğimizden bahsedilebilir. Eğer çocuklardan bitkilerle ilgili bir soru gelirse bu soruya verilen cevapta doğanın da korunması gerektiği vurgusu yapılabilir.

ÖNERİ II

Tüm atölye boyunca, hayvanlardan bahsedilirken, "biz" zamirinin kullanılması insanın da bir hayvan türü olduğu bilgisinin çocuklarda bir nebze olsun yerleşmesine katkıda bulunacaktır.

ÖNERİ III

Çocukların dikkatlerinin dağılmaması ve atölyenin etkili bir şekilde yapılabilmesi için atölyenin kapalı ya da sakin bir ortamda yapılması, atölye alanına atölye ile alakasız kişilerin girmemesi gerekmektedir.

ETKİNLİĞİN ADI: TANIŞMA VE ISINMA ETKİNLİĞİ

AMACI: Bu etkinlik, öncelikle çocukların birbirleri ve yürütücü/yürütücülerle oyunlaştırılmış bir şekilde tanışmalarını amaçlar. Etkinlik, aynı zamanda çocukların önceki hayvan-insan karşılaşmalarını ve deneyimlerini yürütücü/yürütücüler ve grupla paylaşarak ve konuşarak önceki olumlu ve olumsuz deneyimleri üzerinden insanların, insan dışı hayvanlarla olan ilişkileri üzerine düşünmelerini sağlamayı hedefler.

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: 20 dakika

HAZIRLIK: Ortam, yürütücü/yürütücüler ve çocukların daire şeklinde oturabileceği şekilde düzenlenir. Çocuklara dağıtılacak kağıtlar ve kalemler hazırlanır.

MALZEME: Kağıt, kurşun kalem, askılı isim kartı, eşleşme için hayvan görselleri

YÖNERGE:

1. Öncelikle yürütücü kendisini tanıtır ve atölyede hayvanlarla ilgili konuşmak için orada bulunduğunu söyler.
2. Çocuklara isimleri sorulur ve isimleri söylerlerken isimlerinin başına bir hayvan ismi eklemeleri istenir. Daha sonra kendilerine dağıtılan askılı isim kartlarına isimlerini ve seçtikleri hayvan türünü yazmaları istenir. Okuma yazma bilmeyen çocuklar varsa yürütücü bu çocuklara yardımcı olur.

Yürütüçüye ÖNERİ: Yürütücü kolaylaştırmak için önce kendi isminin başına bir hayvan ekleyerek söyler ve çocuklardan, kendi sağından ya da solundan başlayarak sırayla devam etmelerini ister. Hayvan ismi bulamayan çocuk ilk turda pas diyebilir. Sıra bitince bulamayanlara tekrar sorulur. Gerekirse diğer çocuklar ya da yürütücü isim bulmaya yardım eder. *** Hayvan ismi bulamayan çocuğa "diğer çocuklar" tarafından bulunan isim hakaret amaçlı kullanılıyorsa, bunun türcü bir davranış olduğu anlatılarak türcülük üzerine konuşulabilir.

3. Çocuklara içinde grup sayısının yarısına denk gelecek şekilde, farklı hayvan görsellerinin olduğu bir kutudan kura yöntemi ile bir görsel seçmeleri istenir. Örneğin 10 çocuk ile çalışıyorsanız kutunun içinde 5 farklı hayvan görselinin olduğu kağıtlar bulunur. Eğer grup sayısı tek ise oyuna yürütücü de dahil olur.
4. Aynı görseli seçen çocuklar eş olur.
5. Her bir çocuğa kağıt ve kalem dağıtılır.
6. Karşılıklı denk gelen çocuklar "hayvanlarla ilgili sizi mutlu eden bir olay anlatın" "hayvanlarla ilgili sizi mutsuz eden bir olay anlatın" yönergeleriyle birbirlerinden alacakları cevapları kağıda yazarlar
7. Hayvanlarla ilgili onları mutlu ve mutsuz eden durumlarla ilgili konuşmalarını ve arkadaşların cevaplarını bu kağıda yazmaları istenir.
8. Bu kağıtlar duvarlara asılır.

Yürütücüye NOT:

Yürütücü, çocuklar kendi aralarında konuşurken arada gezer ve ihtiyacı olan çocukları yönlendirmeye çalışır. Yürütücü, çocukları *"hayvanlara hiç yemek, su verdin mi?"*, *"hiç hayvan sevdin mi?"*, *"hiç hayvanlara taş atan birini gördün mü?"* gibi sorularla hayvanın ya da çocukların ne hissettiği üzerinden çocukları yönlendirebilir.

BİRLİKTE SORGULAMA VE DEĞERLENDİRME

1. Çocuklara kendilerini mutlu hissettikleri olayla ilgili konuşmak isteyen olup olmadığı sorulur.
2. Konuşmak isteyen çocuklara paylaştıkları olayın kendilerini neden mutlu hissettirdiği sorulur.
3. Çocuklara kendilerini mutsuz hissettikleri olayla ilgili konuşmak isteyen olup olmadığı sorulur.
4. Konuşmak isteyen çocuklara paylaştıkları olayın kendilerini neden mutsuz hissettirdiği sorulur.
5. Paylaştığı olumsuz deneyimin nasıl yaşanmasını tercih edeceği sorulur.
6. Arkadaşlarınızın deneyimlerinden hayvanlar hakkında yeni bir şey öğrenip öğrenmedikleri sorulur.
7. Bunu paylaşmak size nasıl hissettirdi?
8. Arkadaşınızın paylaşımını duymak size nasıl hissettirdi?

Yürütücüye NOTLAR:

Çocuklar, bir başkasının deneyiminden bahsederken kendi hissettiklerini paylaşmalı, diğer kişinin anlattığına yorum yapmamalı. *"Şöyle yapsaydı daha iyi olurdu"*, *"Keşke anlattığını yapmasaydı..."* şeklinde kurulan cümleler pişmanlık yaratabilir, çocuklar daha az paylaşım yapmaya başlayabilirler.

Atölye boyunca, eğer bu kağıtlarda yazılan ve çocukları mutlu ya da mutsuz eden olaylarla ilgili konular üzerine konuşuluyorsa bu kağıtlara referans verilebilir.

Atölyeye katılan çocuklardan herhangi bir deneyim aktarımı gelse de gelmese de yürütücü kendi deneyim ya da deneyimlerini çocuklar ile paylaşabilir.

Eğer çocukların arasında okuma yazma bilmeyenler varsa çocuklara isteyenlerin arkadaşlarını mutlu ya da mutsuz eden durumların resmini çizebileceği söylenebilir. Çizemeyen ve yazamayan çocuklara yürütücü yardım eder.

insanların da bir hayvan türü olduğu bilgisinin edinilmesi

Toplumda yerleşmiş olan ve insanı hayvan tanımının dışında bırakan bakış açısı, bilimsel bir dayanağı olmayan keyfî bir mit olmakla birlikte hayvanlarla kurduğumuz tüm ilişkiyi de belirler. Bu miti çocukların sorgulayabilmesini sağlamayı hedefliyoruz.

ETKİNLİĞİN ADI: "HANGİ HAYVANSIN" OYUNU

AMACI:

- ☞ Çocukların, insan ile insan dışı hayvanlar arasındaki benzerlikleri, yönlendirmelerle keşfetmesi, düşünmesi ve böylelikle insanın diğer hayvanlardan çok da farklı olmadığı sonucuna ulaşması
- ☞ Çocukların kendi vücutları ve diğer hayvanların vücutları ile ilgili bilgi sahibi olması.

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: 15-20 dakika

HAZIRLIK: Power point dosyasının kullanıma hazır hale getirilmesi, projeksiyon düzeneğinin ve dosyanın yansıtılacağı yerin hazırlanması.

MALZEME: Kağıt, kalem, projeksiyon cihazı, bilgisayar

YÖNERGE:

1. Çocuklardan, baştaki tanışma oyununda seçtikleri ve isim kartlarında yazılı olan hayvanlarla olan ortak özellikleri üzerine alttaki sorular sorulur:
 - ☞ Yazdığımız hayvanlardan hangileri görebiliyor sizce?
 - ☞ Peki bu hayvanlardan hangileri hareket edebiliyor?
 - ☞ Hangilerinin dokunma hissi vardır sizce?
 - ☞ Peki hangileri koku alabiliyor acaba?
 - ☞ Peki hangilerinin bir yeri kesildiğinde canı yanar?
2. Uygulayıcı, bu duyarların aynı olduğu vurgusunu yaptıktan sonra çocuklara "şimdi de iç organlarımızı düşünelim" der.
"Kim bana kalbinin nerede olduğunu gösterebilir?" sorusu ile başlanır.
3. Çocuklar kalplerinin nerede olduğunu gösterir. Burada çocuklar bocalarsa yürütücü, kendi kalbinin yerini işaret ederek yol göstermelidir.
4. Sonra çocuklara "Şimdi bakalım, diğer hayvanların da kalbi var mı?" diyerek sunum (Power Point) dosyasındaki hayvan şablonları üzerinden, çocukların birlikte tahmin yürütmeleri sağlanır. Bu tahmin yürütme süreci kalbin çizimini içeren bir sonraki slaytın açılmasıyla sonlanır ve ikinci organa geçilir.

5. Altta belirtilen her organ için üstte (Madde 2, 3 ve 4) belirtilen yöntemle interaktif olarak şablonlar tamamlanır.
- Bağırsaklar nerede?
 - Beynimiz nerede?
 - Midemiz nerede?

Kullanılacak şablon çizimler: Köpek, Tavuk, Balık

Yürütücüye NOTLAR:

Eğer çocuklarla tanışma/ısınma oyunu oynanmayacaksa çocuklardan öncelikle bir hayvan seçmeleri istenir. Sonrasında yönerge aynı şekilde uygulanır.

Eğer bu yöntemde projeksiyon cihazı kullanılmıyorsa kitapçığın içinde bulunan jpeg formatındaki dosyalar bastırılarak kullanılabilir.

Eğer çocukların arasında okuma yazma bilmeyenler varsa çocuklara isteyenlerin arkadaşlarını mutlu yada mutsuz eden durumların resmini çizebileceği söylenebilir. Çizemeyen ve yazamayan çocuklara yürütücü yardım eder.

BİRLİKTE SORGULAMA VE DEĞERLENDİRME

- Başka hayvanlarla bu kadar ortak özelliğimiz, organımız olması sizin için ne anlama geliyor?
- Bu kadar ortak özelliğimiz varsa sizce hayvanlar da bizim gibi hissediyor olabilir mi?

Her canlının eşit olduğunun farkındalığının oluşması

Kendini bir hayvan türü olarak tanımlamayan insanın doğal olarak, diğer hayvan türleri ile kurduğu sömürü ilişkisini üstünlük varsayımı üzerinden meşrulaştırmasını, yani türçülüğü ve bu hiyerarşik yaklaşımı, çocuklarda daha yatay, gerçek, eşitlikçi ve türçü olmayan bir algıya yönlendirmeyi hedefliyoruz.

ETKİNLİĞİN ADI: BAŞKA BİR HAYVAN OLARAK DOĞABİLİRDİN

AMACI: Çocukların başka bir hayvanla empati kurarak hayvanların yaşadıkları eşitsizlik üzerinden her canlının eşit olduğu fikrine ulaşmalarını sağlamak.

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: 20-30 dakika

HAZIRLIK: Arka yüzlerinde, yönerge kısmının birinci maddesinde bahsi geçen hayvanların fotoğraflarının olduğu kartların basılarak hazırlanması.

Zeminde katılıyorum, katılmıyorum ve emin değilim alanları için kullanmak üzere baskıların hazırlanması ve atölyenin yapılacağı mekana göre uygun görülen alanlara yerleştirilmesi.

MALZEME: Hayvan görsellerinin olduğu kağıtlar

YÖNERGE:

1. Çocuklara, öncelikle hayvanlarla kurduğumuz "olumsuz" hak ihlali içeren, bazı **yargı** cümleleri okunur:

① Fare kapanı kurulabilir.

① Karıncalar için böcek ilacı kullanılabilir.

① İnekler yenebilir.

① Köpeklere taş atılabilir.

① Yavru kediler annelerinden ayrılabilir.

① Aslanlar hayvanat bahçelerine hapsedilebilir.

① Filler sirklerde gösteri yapmaya zorlanabilir.

① Yunuslar yunus parklarında küçük havuzlarda hapsedilebilir.

① Köpekler barınaklara hapsedilebilir.

① Balık tutulabilir.

① Kuşlara sapanla taş atılabilir.

① Pet shoptan kuş satın alınabilir.

① Cıvıvlar boyanabilir.

① Balıklar akvaryumlara hapsedilebilir.

① Atlı faytonlara binilebilir.

2. Bu yargı cümleleri okunurken, çocuklardan kendilerine uyan cevaplara göre “katılıyorum”, “katılmıyorum”, “emin değilim” yazan alanlara doğru hareket etmeleri istenir.
3. Çocuklar alanları seçtikten sonra, yargı cümlesi tekrar edilir. “Şu an nerede duruyorsunuz” diyerek çocukların yaptıkları seçimin farkına varmaları sağlanır.
4. Çocuklardan neden orada olduklarını kısaca anlatmaları istenir.
5. Her yargı cümlesinden sonra, çocuklara düşünmeleri ve hareket etmeleri için yeterli süre verilir.
6. Bütün yargı cümleleri bittikten sonra çocuklardan oturmaları istenir.
7. Çocuklara bu yargı cümlelerinde bahsedilen türlerin görsellerinin olduğu kapalı kartları dağıtılır. Eğer ortam uygunsa bu kartların kapalı bir şekilde, çocukların önünde bulunan bir masada olmasına dikkat edilir. Eğer ortam bunun için müsait değilse kartları kapalı olarak çocuklara verilir ve siz onlara söyleyene kadar çocuklardan kartlara bakmamaları istenir.
8. Çocuklardan kartlarını açmalarını istenir.
9. Çocuklardan ellerindeki kartlara yoğunlaşmaları istenir ve “elinizdeki karttaki hayvan olarak dünyaya gelmiş olabilirdik” denir.

BİRLİKTE SORGULAMA VE DEĞERLENDİRME

1. Elinizdeki karttaki hayvan olarak doğsaydınız konuştuğumuz şeyler hakkında ne düşünecektiniz?
2. Elinizdeki karttaki hayvan olarak doğsaydınız bunlardan hangisinin başınıza gelmesini istemezsiniz?
3. Bu alıştırmadan sonra ilk başta verdiği cevabı değiştiren var mı? Varsa neden?

ETKİNLİĞİN ADI: DUYGU SKALASI

AMACI: Çocukların başka bir hayvanla empati kurarak hayvanların yaşadıkları eşitsizlik üzerinden her canlının eşit olduğu fikrine ulaşmalarını sağlamak. Bu yöntem, özellikle çocuklara eğlence sektörü için kullanılan hayvanların yaşadıkları ile ilgili farkındalık kazandırmayı hedefler.

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: 15 dakika

HAZIRLIK: Duygu skalası çizgilerinin tahtaya, duvara, yere (ortam hangisi için uygunsa) çizilmesi.

MALZEME: 2 farklı renkte post-it kâğıt, tebeşir ya da tahta kalem.

YÖNERGE:

1. Çocuklardan skala çizgisinin olduğu alanda toplanmaları istenir.
2. Çocuklara iki farklı renkte post-it kâğıt dağıtılır.
3. Çocuklara "sizinle sirkler, yunus parkları, hayvanat bahçeleri ve akvaryumlarla ilgili bir oyun oynayacağız. Bu yerleri bilmeyenler var mı" diye sorulur. Gelen cevaplar üzerine, gerekiyorsa bu yerler hakkında kısa tanımlamalar yapılır. Aşağıdaki tanımlamalar kullanılabilir.

SİRKLER: Hayvanların hapsedildikleri ve insanları eğlendirmeleri için gösteri yapmaya zorlandıkları yer.

YUNUS PARKLARI: Yunusların hapsedildikleri ve insanları eğlendirmek için gösteri yapmaya zorlandıkları yer.

HAYVANAT BAHÇESİ: Hayvanların bütün hayatları boyunca, kendilerine uygun olmayan yaşam alanlarında, insanlar onları izlesinler diye hapsedildikleri yer.

AKVARYUMLAR: Balıkların uçsuz bucaksız denizlerde yüzmesi gerekirken, insanlar onları izleyebilsin diye kapatıldıkları yer.

4. Altındaki sorular, çocuklara önerilen yönerge çerçevesinde sorulur:

SORU 1: Çocuklara "Hayvanat bahçesine gitmekten mutlu olur musun?" sorusu yöneltilir.

- ☞ Çocuklardan ne kadar mutlu ya da mutsuz olduklarını 1'den 10'a kadar numaralandırılmış olan skala üzerinde, ellerindeki post-it kâğıtlarla işaretlemeleri istenir.

- ☞ Sonra çocuklara "Şimdi de hayvanat bahçesinde yaşayan bir kutup ayısını düşünelim, kutuplarda (çok soğukta) yaşaması gerekirken bu hayvanat bahçesine getirildi. Burası onun için o kadar sıcak ki burada yaşaması mümkün değil ama yıllarca burada yaşamak zorunda. Peki sizce ne kadar mutlu?" diye sorulur.
- ☞ Çocuklardan bu kez de kutup ayısının ne kadar mutlu olabileceğini, 1'den 10'a kadar numaralandırılmış olan ikinci skala üzerinde, ellerindeki post-it kâğıtlarla işaretlemeleri istenir.

SORU 2: Çocuklara "**Yunus parkına gitmekten mutlu olur musun?**" sorusu yöneltilir.

- ☞ Çocuklardan ne kadar mutlu ya da mutsuz olduklarını 1'den 10'a kadar numaralandırılmış olan skala üzerinde, ellerindeki post-it kâğıtlarla işaretlemeleri istenir.
- ☞ Sonra çocuklara "şimdi yunus parkında yaşayan bir yunusu düşünelim. Yaşadığı kocaman denizlerde arkadaşları ile birlikte yüzerken kaçırılıp küçük bir havuzda yaşamak zorunda bırakıldı. Gösteri yapması için zorla eğitildi. Arkadaşları yerine insanlarla yüzmeye zorlandı. Peki sizce o ne kadar mutlu?" diye sorulur.
- ☞ Çocuklardan bu kez de yunusun ne kadar mutlu olabileceğini, 1'den 10'a kadar numaralandırılmış olan ikinci skala üzerinde, ellerindeki post-it kâğıtlarla işaretlemeleri istenir.

SORU 3: Çocuklara "**Akvaryuma gitmekten mutlu olur musun?**" sorusu yöneltilir.

- ☞ Çocuklardan ne kadar mutlu ya da mutsuz olduklarını 1'den 10'a kadar numaralandırılmış olan skala üzerinde, ellerindeki post-it kâğıtlarla işaretlemeleri istenir.
- ☞ Sonra çocuklara "Şimdi de akvaryumda yaşayan bir balığı düşünelim. Ömrü boyunca okyanuslarda yüzmesi gerekirken akvaryuma kapatıldı. Her gün insanlar onu izlerken belirli sınırları olan bu akvaryumda yüzmesi gerekiyor. Ondan hiçbir şey yapması istenmese de o istediği şeyi yapamıyor yani özgürce yüzemiyor. Peki sizce o ne kadar mutlu?" diye sorulur.
- ☞ Çocuklardan bu kez de balığın ne kadar mutlu olabileceğini, 1'den 10'a kadar numaralandırılmış olan ikinci skala üzerinde, ellerindeki post-it kâğıtlarla işaretlemeleri istenir.

SORU 4: Çocuklara "**Sirke gittiğinde mutlu olur musun?**" sorusu yöneltilir.

- ☞ Çocuklardan ne kadar mutlu ya da mutsuz olduklarını 1'den 10'a kadar numaralandırılmış olan skala üzerinde, ellerindeki post-it kâğıtlarla işaretlemeleri istenir.

- ☞ Sonra çocuklara "Şimdi sirkte yaşayan bir aslanı düşünelim. Arkadaşlarından zorla ayrılmış, hiçbir zaman arkadaşlarını görmeyecek, hiçbir zaman istediği yere gidemeyecek, her gün zorla dans ettiriliyor ve evine gitmesine izin verilmiyor. Peki sizce o ne kadar mutlu?" diye sorulur.
- ☞ Çocuklardan bu kez de aslanın ne kadar mutlu olabileceğini, 1'den 10'a kadar numaralandırılmış olan ikinci skala üzerinde, ellerindeki post-it kâğıtlarla işaretlemeleri istenir.

BİRLİKTE SORGULAMA VE DEĞERLENDİRME

1. En son hep beraber iki duygu skalasına da bakılır ve çocuklara, hayvanların kapatıldıkları bu yerler hakkında ne düşündükleri sorulur.
2. Eğer hayvanların mutlu olduğunu düşünen çocuklar varsa neden böyle düşündükleri sorulur.
3. İnsanların eğlenmek için hayvanlara bunları yapıyor olması size ne hissettiriyor, tüm bunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Hayvanların hissedebilen bireyler olduğunun farkındalığının oluşması

Diğer türlerin fiziksel ya da duygusal acı hissetme yetilerinin insan türüne göre daha düşük olduğuna ya da tamamen bundan yoksun olduklarına dair yaygın algının, çocuklarda kırılarak tüm türlerde fiziksel ya da duygusal acı, mutluluk, heyecan, hüznün, umutsuzluk, coşku; annelik, dostluk vb. deneyimlerin benzer şekilde deneyimlendiğini aktarmayı hedefliyoruz.

ETKİNLİĞİN ADI: PORTRELER GÖSTEREREK HİKAYE TAMAMLAMA

AMACI: Çocuklara bazı duyguları insana benzer şekilde ifade etmiş olan hayvanların fotoğraflarını göstererek, çocukların hayvanların hisleri, neler yaşadıkları, neden fotoğraflardaki gibi hissettikleri üzerine düşünmelerini sağlamak

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 10-12

SÜRESİ: 15 dakika

HAZIRLIK: Fotoğrafların gösterilmesi için bilgisayarın hazırlanması, projeksiyonun yansıtılacağı alanın hazırlanması

MALZEME: Projeksiyon cihazı, bilgisayar

YÖNERGE:

1. Çocuklara belirli duyguları ifade ettikleri belli olan hayvan fotoğrafları gösterilir.
2. Bu fotoğraflar(bir camın arkasından bakan bir orangutan, ağlarla yakalanmış bir maymun, zıplayan bir köpek, zıplayan bir inek, faytona bağlı yere düşmüş bir at...) gösterilir.
3. Çocuklara gösterilen her fotoğrafa dikkatlice bakmaları istenir.
4. Gösterilen her fotoğraftan sonra aşağıdaki sorular sorulur:

👏 Sizce neler hissediyor olabilir. Üzgün mü? mutlu mu? korkuyor mu?

👏 Sizce şu an nerede?

👏 Sizce bu fotoğraf çekildikten sonra ne oldu?

👏 Sizce nerede olmak isterdi?

Yürütücüye NOTLAR:

Bu etkinlikte çocuklara gösterilen fotoğraflar çocukları etkileyebilir. Çocuklar arasında bu etkinliğin zor geleceği kişiler varsa bu yöntem kullanılırken çok dikkat edilmelidir.

Çocuklara, sizce şu anda nerede sorusunu cevabını aldıktan sonra bizim onlara gerçeği söylememiz gerekebilir. Çocuklara cevap verirken dikkatli olmakta fayda olacaktır. İnek için çiftlikten kurtarıldı, köpek için barınaktan alındı yeni yuvasında mutlu, orangutan için hayvanat bahçesinde, at için hala çalıştırılıyor, maymun için sirke götürüldü diyebiliriz.

ETKİNLİĞİN ADI: NASIL HİSSEDİYORUZ?

AMACI: Çocuklara kendi hisleri üzerinden hayvanların da hissedebilen bireyler olduğunu yargısına varmalarını, bunu yaparken aynı zamanda çocukların kendi duyguları hakkında da bir farkındalık kazanmalarını sağlamak.

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: -

HAZIRLIK: Çocukların fotoğraflarının çekilmesi için kameranın ve fotoğrafların yansıtılması için projeksiyon düzeneğinin hazırlanması. Çocuklara gösterilecek videoların kullanılması için bilgisayarın hazırlanması.

MALZEME: Fotoğraf makinesi, projeksiyon cihazı, bilgisayar

YÖNERGE:

1. Çocuklardan mutlu, kızgın, üzgün, korkmuş gibi basit duyguları yansıtılmaları istenir.
2. Çocukların yüz ifadeleri fotoğrafları, dijital ortama aktarılır.
3. Sonra bu duyguları, insandan başka hangi hayvanların hissedebileceği ve bunu nasıl ifade edebileceği sorulur. Bunun üzerine tartışılır.

Yürütücüye NOT:

Buradaki amaç; çocuğun doğruyu, hayvanların duygularını nasıl ifade ettiklerini bulmaları değil, hayvanların bu duyguları nasıl ifade edeceği, nasıl hissettikleri üzerine çocuğun düşünmesini sağlamak. Çocukların yapamadığı ifadeler olabilir. Niye yapamadıkları sorulduğunda muhtemelen "bilmiyordum, hiç görmedim" cevabı ile karşılaşılacaktır. "Hiç korkan bir hayvan gördün mü?" sorusuyla çocukların günlük yaşamındaki deneyimlerine vurgu yapılarak duygularla ilgili bildiklerini konuşmaları sağlanabilir.

4. Çocuklardan ifade etmeleri istenen tüm duygular için alttaki yönerge izlenir:

İnsan ve primatlar dışındaki hayvanlar, yüz kaslarını duygularını ifade etmek için çok kullanmıyorlar. Videoları gösterirken çocukların fotoğrafları ile ardışık olması bu anlamda önemli. Videolarda yüz kaslarını kullanmayan hayvanlar gösterilerek çocuklara hem yüz ifadelerinin duyguları göstermenin tek yolu olmadığı hem de duyguların farklı türlerde farklı biçimlerde ifade edilebileceği anlatılır.

MUTLU

- ☛ "Mutlu olduğunuzda bunu nasıl ifade edersiniz" denilerek çocukların mutlu ifadelerinin olduğu fotoğrafları gösterilir.
- ☛ "Peki hayvanlar mutlu olduğunda sizce bunu nasıl ifade ederler?" gibi sorularla çocuklardan gelecek cevaplar dinlenir.
- ☛ "Peki, şimdi bakalım, hayvanlar mutluluklarını nasıl ifade ederler" denilir ve uygun video gösterilir.

ÜZGÜN

- “Üzgün olduğunuzda bunu nasıl ifade edersiniz” denilerek çocukların üzgün ifadelerinin olduğu fotoğrafları gösterilir.
- “Peki hayvanlar üzgün olduğunda sizce bunu nasıl ifade ederler?” gibi sorularla çocuklardan gelecek cevaplar dinlenir.
- “Peki, şimdi bakalım, hayvanlar üzgün olduklarında bunu nasıl ifade ederler” denilir ve uygun video gösterilir.

KIZGIN

- “Kızgın olduğunuzda bunu nasıl ifade edersiniz” denilerek çocukların kızgın ifadelerinin olduğu fotoğrafları gösterilir.
- “Peki hayvanlar kızgın olduğunda sizce bunu nasıl ifade ederler?” gibi sorularla çocuklardan gelecek cevaplar dinlenir.
- “Peki, şimdi bakalım, hayvanlar kızgın olduklarında bunu nasıl ifade ederler” denilir ve uygun video gösterilir.

KORKMUŞ

- “Korkmuş olduğunuzda bunu nasıl ifade edersiniz” denilerek çocukların korkmuş ifadelerinin olduğu fotoğrafları gösterilir.
- “Peki hayvanlar korkmuş olduğunda sizce bunu nasıl ifade ederler?” gibi sorularla çocuklardan gelecek cevaplar dinlenir.
- “Peki, şimdi bakalım, hayvanlar korkmuş olduklarında bunu nasıl ifade ederler” denilir ve uygun video gösterilir.

Yürütücüye NOT:

Hayvanların birey oldukları ve aynı türlerin, aynı durumlarda farklı davranışlar gösterebileceklerini V. öğrenme hedefimizde kullanılan yöntemle anlatmaya çalışıyoruz. Burada genelleme yaparak V. öğrenme hedefimizle ters düşüyormuşuz gibi bir durum oluşabilir. Bunu önlemek için dikkat edilmesi gereken nokta, gösterilen videolar üzerinden genellemeye gidilmemesi ve duyguları ifade etmenin, her tür için tek bir yolu olmadığı ve hem insanların hem de diğer hayvanların aynı duyguyu farklı biçimlerde ifade edebileceğinin altının çizilmesidir.

**“Yaşam tüm hayvanlar için eşit derece önemlidir”
algısının oluşması**

Hissedebilen her canlı için kendi yaşamının herkesinki kadar değerli olduğu ve her yaşamın iyi ya da kötü gidebileceği fikrinin çocuklarda oluşmasına katkıda bulunmayı hedefliyoruz.

ETKİNLİĞİN ADI: İNKİ’NİN HİKAYESİ

AMACI: Özgürlüğü elinden alınmış bir hayvanın kaçış hikayesi üzerinden çocuklara, yaşamın tüm canlılar için eşit derecede önemli olduğunu anlatmak.

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: 15-20 dakika

HAZIRLIK: Çocukların kura çekecekleri kutunun hazırlanması

MALZEME: Kalem, kağıt, inki’nin kaçış yolunun haritasının baskısı, eşleşme için hayvan görselleri

YÖNERGE:

1. Çocuklardan, içinde 3 farklı hayvan görselinin olduğu kağıtların bulunduğu bir kutudan kura yöntemi ile kağıt çekmeleri istenir. Aynı görseli çeken çocuklar aynı grupta olurlar. Böylelikle 3 farklı gruba ayrılmış olurlar.
NOT: Gruplardaki kişi sayısı, çocuk sayısına göre değişebilir. Atölyedeki çocuk sayısına göre hayvan görsellerinin sayısı artırılıp, azaltılabilir.
2. Çocuklara akvaryuma kapatılan ve akvaryumdan kaçan ahtapot İnki’nin hikayesi anlatılır: İnki üç sene önce denizde gezerken yakalandı. Yakalanırken yaralandı, vücudunda çizikler oluştu, kolları yaralandı. İnsanların onu izlemesi için küçük bir akvaryuma kapatıldı. Hapsedildiği üç sene boyunca oradan nasıl kurtulacağını, evine nasıl döneceğini düşündü. Her gün akvaryumun içinde bir kaçış yolu aradı ve sonunda bir gün kaçtı.
3. Her gruptan İnki’nin yerinde olduklarını düşünmelerini ve İnki’nin nasıl kaçmış olabileceğini, kaçarken nasıl bir yol izlemiş olabileceğini tartışmaları istenir.
4. Her gruba bir kağıt, her çocuğa bir kalem verilir.
5. Her gruptan verilen kağıtlara tartışmaları sonucu İnki’nin kaçış yolunu çizmeleri istenir. Her gruba 5 dakika verilir.
6. Yürütücü gruplar tartışırken arada gezer, “nasıl gidiyor”, “ek zamana ihtiyacınız var mı?”, “vaktimiz bitmek üzere”, “toparlamamız gerekiyor”, “yardıma ihtiyacınız var mı?”, “sorularla anlaşılmayan bir yer var mı?” gibi sorularla grupları yönlendirmeye çalışabilir.
7. Her grup, etkinliği tamamladıktan sonra, grup üyeleri yan yana gelecek şekilde tüm çocuklar daire şeklinde oturur. Çocukların çizimleri duvara asılır.

8. Çocuklara İnkî'nin kaçış hikayesi anlatılır ve kaçış yolunu gösteren çizim gösterilir. (Akvaryum her gün temizleniyordu, temizlik yapılırken denize açılan kapaklar her gün açılıyor ve temizleniyordu. İnkî bir gün temizlikçinin akvaryumun kapağını kapatmadığını fark etti. İsteddiği fırsat eline geçmişti, bu yolu izleyerek (burada İnkî'nin kaçış yolunun gösterildiği çizim çocuklara gösterilir) akvaryumdan kaçtı.

BİRLİKTE SORGULAMA VE DEĞERLENDİRME

1. Hikaye ile ilgili ne düşündünüz?
2. İnkî gibi özgürlüğünüz elinizden alınsaydı nasıl hissederdiniz?
3. İnkî gibi yaşam alanınız kısıtlansaydı ne hissederdiniz?
4. Sizce İnkî akvaryumdayken nasıl hissediyordu?
5. Sizce İnkî neden kaçtı?
6. Sizce İnkî özgür kalınca ne hissetti?
7. Birlikte çalışmak, tartışmak nasıldı? Zor ve kolay yönleri var mıydı?

ETKİNLİĞİN ADI: AYŞE'NİN HİKAYESİ

AMACI: Örnek bir olay üzerinden, çocukların başka bir hayvanla ortak olabilecek duygu durumlarına vurgu yapılarak her canlının yaşamının ve ihtiyaçlarının benzer şekilde önemli olduğuna değinilir ve bu yolla farklı türler arasında, çocuklarda daha yüksek bir empati potansiyeli sağlanması hedeflenir.

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: 10-15 dakika

HAZIRLIK: Videonun gösterileceği bilgisayar, projeksiyon düzeneğinin hazırlanması.

MALZEME: Bilgisayar, projeksiyon cihazı.

YÖNERGE:

1. Çocuklardan, örnek bir olay üzerinden, kendileri ve seçtikleri bir hayvan ile ortak durumlarını karşılaştırmaları istenir.
2. Çocuklara aşağıdaki örnek olay verilir ve belirtilen sorular sorulur:
Diyelim ki uzun bir zaman, havalar çok kötüydü ve evden çıkmanıza hiç izin verilmedi. Parka gidemediniz, oyun oynayamadınız/ip atlayamadınız. Günler sonra ilk defa güneş açtı ve siz parka gittiniz. Arkadaşlarınızla oyun oynadınız, çimenlere ayak bastınız.
3. Çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:
 - Evde kapalı kaldığınızda ne hissederdiniz?
 - İlk kez dışarı çıkabildiğinizde ne hissederdiniz?
4. Şimdi aynı hikayeyi bir inek üzerinden düşünelim:
Ayşe, çok uzun zaman önce kapalı bir çiftliğe götürüldü. Dört tane duvarı olan küçük bir kabine kapatıldı. Bir daha toprağa ayak basamadı, güneş göremedi. Bunların ardından bir gün o ve arkadaşları dışarı çıkarıldılar.
 - Sizce Ayşe, kabinde yaşarken ne hissetmiştir?
 - Sizce Ayşe, ilk kez dışarı çıktığında ne hissetmiştir?
5. Almanya'da özgür bırakılan ineklerin videosu gösterilir ve sonra aşağıdaki sorular sorulur:
 - Hayatları değişmiş midir?
 - Sizce toprağa hiç basmadan kabinde yaşamayı mı yoksa dışarıda toprağa basarak mı yaşamayı tercih eder?

Benzer türlerin ya da türdeşlerin birbirlerinden farklı olabileceğinin öğrenilmesi

Tüm türlere ait farklı özelliklerin, yaygın olan üstünlük ve hiyerarşik bir bakışla değil, her türün kendi ihtiyaçlarına uygun bir şekilde, farklı mental, fiziksel ve algı biçimleri geliştirmiş olduğunun bilinciyle her hayvanın bir birey olduğu fikrinin çocuklarda oluşmasını sağlamayı hedefliyoruz.

ETKİNLİĞİN ADI: KATILYORUM/KATILMIYORUM ETKİNLİĞİ

AMACI: Bu yöntemde, aynı türe ait bireylerin de birbirinden farklı olabileceği ve bu anlamda tercihlerin nasıl farklılaşabileceği üzerinden, diğer türlerin de birey olduğu vurgusunun yapılması hedeflenir.

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: 10-15 dakika

HAZIRLIK: Yere tebeşir ya da bir bant yardımıyla bir çizgi çekilir. Videonun gösterilmesi ve yansıtılması için bilgisayar ve projeksiyon düzeneği hazırlanır.

MALZEME: Bilgisayar, projeksiyon cihazı

YÖNERGE:

1. Çocuklardan, çizilen çizginin üzerinde yan yana sıraya girmeleri istenir.
2. Altındaki yargı cümleleri çocuklara okunur. Bu yargılara katılan çocukların bir adım öne, katılmayanların ise bir adım geriye gitmeleri istenir.
 - İnekler insanlarla arkadaş olur.
 - Kaplanlar keçilerle arkadaş olur
 - Fareler insanlarla arkadaş olur.
 - Aslanlar ve köpeklerin arkadaşlarıdır.
 - Köpekler kuşlarla oyun oynar.
 - Kazlar insanlara sarılır.
 - Kazlar balıklarla yemeklerini paylaşır.
 - Salyongozlar ve kediler iyi anlaşır.
 - Yunuslar kedileri okşamaktan hoşlanmazlar.
 - Kuşlar yemeklerini köpeklerle paylaşır.
 - Köpekler ve kediler dosttur.
 - Kazlar köpeklere sarılmayı severler
 - Kutup ayıları köpekleri sevmekten hoşlanırlar.
 - Kediler kuşları sever
 - Tavuklar çocuklara sarılmayı sever

3. Yargı cümlelerinin çocuklara okunması bitince, herkese şu soruları düşünerek bütün gruba bakması söylenir: *Neredeydim, neredeyim, herkes nerede?*
4. Daha sonra çocuklardan oturmaları istenir.
5. Son olarak, insanların alışık olmadığı davranışlar sergileyen diğer hayvanlar ile ilgili kısa bir video çocuklara gösterilir.

BİRLİKTE SORGULAMA VE DEĞERLENDİRME

1. Videoda sizi şaşırtan bir şey oldu mu?
2. Sorular aynıydı, peki neden herkes farklı yerlerdeydi?
3. Bu, sizce ne anlama geliyor?

Yürütücüye NOT-1:

Burada ulaşılmaması hedeflenen algı, çocuklarda, diğer hayvanlardaki bireysel farklılıklar ve tercih farklılıkları konusunda farkındalık yaratılmasıdır. Bu anlamda uygulayıcı, çocuklardan gelecek cevapları doğru şekilde yönlendirerek stereotipler üzerinden değerlendirme yapılmaması için özen göstermelidir.

Yürütücüye NOT-2:

Çocuklara gösterilecek videoda hayvanların alışılmamış davranışları olacaktır. Çocuklar bu davranışların bütün hayvanlar için geçerli olduğunu düşünebilir. Örneğin videoda bulunan kuş ve kedinin arkadaşlığını gördüğünde bütün kedi ve kuşlar iyi anlaşır yargısına varabilir. Atölyeden sonra bir kuşla bir kediyi bir araya getirebilir. Böyle bir durumda kedi kuşa saldırır ve ölümüne sebep verirse çocukta ağır bir travmaya ve atölyeye olan güvenin sarsılmasına sebep olacaktır. Burada çocuklara bütün hayvanların davranışlarının videodaki gibi olmadığı söylenerek onlar için bunun ne anlama geldiği sorulup, tartışma ortamı yaratılmaya çalışılabilir.

Canlıların hakları konusunda bilgi sahibi olunması

Dünyaya gelen her bebeğin -hangi türe dâhil olursa olsun- yaşamaya, acı çekmemeye ve hiç kimsenin malı olmamaya hakkı vardır. Bu nedenle çocuklarda insan türüne mensup her bireyin sahip olduğu haklara diğer türlere ait bireylerin de sahip olması gerektiği fikrini oluşturmayı hedefliyoruz: Yaşama hakkı, özgür olma hakkı, beden dokunulmazlığı, doğal yaşam koşullarına uygun yaşama hakkı...

ETKİNLİĞİN ADI: HAKSIZLIK KARTLARI İLE GAZETE HAZIRLAMA

AMACI: Çocukların hayvanlara yapılan haksızlıklar üzerine düşünerek, tartışarak hayvanların hakları konusunda bilgi sahibi olmaları

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ: 8-10 çocuk

YAŞ: 8-12

SÜRESİ: 45 dakika

HAZIRLIK: Çocukların kura çekecekleri kutunun hazırlanması, çekiliş için hayvan görsellerinin hazırlanması

MALZEME: Kağıt, kalem, haksızlık kartları, çocukların gazetede kullanmaları için ilgili görseller, yapıştırıcı

YÖNERGE:

1. Çocuklardan, içinde 3 farklı hayvan görselinin olduğu kağıtların bulunduğu bir kutudan kura yöntemi ile kağıt çekmeleri istenir. Aynı görseli çeken çocuklar aynı grupta olurlar. Böylelikle 3 farklı gruba ayrılmış olurlar.

NOT: Gruplardaki kişi sayısı, çocuk sayısına göre değişebilir. Atölyedeki çocuk sayısına göre hayvan görsellerinin sayısı artırılıp, azaltılabilir.

2. Her gruba aşağıdaki haksızlıkların olduğu kartlar verilir, her çocuktan haksızlık olduğunu düşündükleri kartları seçmeleri istenir.

- Fare kapanı
- Böcek ilacı
- Yunus parkında yunus
- Boyalı civciv
- Hayvanat bahçesinde ayı
- Barınaktaki köpek
- Kafeste kuş
- Akvaryumda balık
- Balık tutmak
- Sirkte fil
- Fayton

3. Her gruptan haksızlık olarak gördükleri kartı seçmeleri istenir. Her gruptaki çocuk istediği kadar kart seçebilir.
4. Gruplar seçtikleri kartlardaki eylemleri, durumları neden haksızlık olarak gördüklerini tartışırlar.
5. Sonra çocuklardan bu tartışmalarını ve vardıkları sonuçları ve çözüm önerilerini hayvan hakları ile ilgili bir gazetede yansıtılmaları istenir.
 - *Hayvan hakları ile ilgili bir gazete çıkaracağız, siz bu gazetede editörsünüz, bu gazete hayvan haklarını savunuyor. Şimdi bu haksızlıklar ile ilgili vardığınız sonuçları ve bunların nasıl çözüleceğine dair önerilerinizi bu gazetede aktaralım.*
 - İsteyen çocukların seçtikleri karttaki hayvana mektup yazıp gazeteye ekleyebileceği söylenir.
6. Çocuklar bu grup çalışmasını yaparken yürütücü aralarında dolaşır ve desteğe ihtiyacı olan grupları yönlendirir.
7. Uygulamanın sonunda gruplar birbirlerine gazetelerini verir ve kısa bir süre içinde gazetede neler yazdıklarını anlatırlar.

BİRLİKTE SORGULAMA VE DEĞERLENDİRME

1. Çocukların seçmedikleri kartlar varsa, neden bu kartları seçmedikleri, bu kartlardaki haksızlıkları neden haksızlık olarak görmedikleri sorulur.
2. *Bundan sonra başkalarının haklarını korumak ve gözetmek için bir şey yapacak mısınız?*
3. Seçtiği karttaki hayvana mektup yazan çocuklardan isteyenlerin bu mektupları okumaları istenir.

Yürütücüye NOT-1:

Eğer atölyede okuma yazma bilmeyen çocuklar varsa bu çocuklardan haksızlıklarla ilgili vardıkları sonuçları resmetmeleri istenir. İhtiyacı olan çocuklara yürütücü yardımcı olur. Yine bu çocuklardan seçtikleri karttaki hayvana mektup yazmaları değil, resim yapmaları istenir.

Yürütücüye NOT-2:

Çocuklardan kartlarda bulunan haksızlıklar dışında, hayvanların yaşadıkları başka haksızlıklar olduğunu düşünüyorlarsa bu haksızlıkları da gazetelerine eklemeleri istenir.

**HAYVAN HAKLARI
İZLEME KOMİTESİ**

hakim.komite@gmail.com